
4

Milieuraad op 18 december 2023

Milieuraad op 18 december 2023

Aan de orde is het **tweeminutendebat Milieuraad op 18 december 2023 (21501-08, nr. 916)**.

De voorzitter:

Dan gaan wij naar het eerste debat van vandaag, het tweeminutendebat Milieuraad op 18 december 2023. Er hebben zich drie sprekers aangemeld van de zijde van de Kamer. De eerste spreker is mevrouw Christine Teunissen van de Partij voor de Dieren, die ik uitnodig om haar inbreng te komen doen. Mevrouw Teunissen, u bent welkom.

Mevrouw **Christine Teunissen** (PvdD):

Dank u wel, voorzitter, goedemorgen. Ik heb vier moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kabinet het "one out, all out"-principe, dat inhoudt dat alleen sprake is van een gezonde bodem als op alle indicatoren positief gescoord wordt, uit de EU-Bodemrichtlijn wil schrappen;

overwegende dat het schrappen van het "one out, all out"-principe ertoe kan leiden dat de bodem als gezond wordt bestempeld terwijl deze feitelijk ongezond is;

verzoekt de regering in de onderhandelingen over de EU-Bodemrichtlijn te pleiten voor het handhaven van het "one out, all out"-principe,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Christine Teunissen, Kostić en Bromet.

Zij krijgt nr. 918 (21501-08).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kabinet artikel 11b uit de EU-Bodemrichtlijn wil schrappen, waarin staat dat lidstaten het verlies van bodemcapaciteit om meerdere ecosysteemdiensten te bieden, als gevolg van het bebouwen van de bodem, moeten compenseren;

overwegende dat het verlies van deze bodemcapaciteit ertoe leidt dat de voedselveiligheid in gevaar komt en dat

we kwetsbaarder worden voor extreme weersomstandigheden;

verzoekt de regering in de onderhandelingen over de EU-Bodemrichtlijn te pleiten voor het handhaven van artikel 11b,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Christine Teunissen, Kostić en Bromet.

Zij krijgt nr. 919 (21501-08).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het slecht gaat met bodems in Europa en Nederland;

constaterende dat het voorstel voor de EU-Bodemrichtlijn nu geen verplichtingen bevat om in 2050 gezonde bodems te hebben;

overwegende dat de ervaring met andere Europese milieुरichtlijnen leert dat niet alle lidstaten de doelen zullen halen als dit niet als resultaatsverplichting is opgenomen;

verzoekt de regering er in de onderhandelingen over de EU-Bodemrichtlijn voor te pleiten dat het doel voor gezonde bodems in 2050 een resultaatsverplichting wordt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Christine Teunissen, Kostić en Bromet.

Zij krijgt nr. 920 (21501-08).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat 60% van de Europese bodems in ongezonde staat verkeert;

overwegende dat verbetering van de bodemconditie essentieel is om onze weerbaarheid tegen extreme weersomstandigheden te verbeteren, om voldoende schoon water veilig te stellen, om onze voedselveiligheid en voedselzekerheid te garanderen en om de gezondheid van mens en dier te beschermen;

spreekt uit dat we alles op alles moeten zetten om de Europese bodems weer gezond te maken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Christine Teunissen, Kostić en Bromet.

Zij krijgt nr. 921 (21501-08).

Dank u wel voor uw inbreng namens de Partij voor de Dieren, mevrouw Teunissen. Keurig binnen de twee minuten. Voor de nieuwe leden, als u dacht "wat praat mevrouw Teunissen snel": het is goed gebruik om het ook echt binnen twee minuten te doen. Het is niet voor niks een tweeminutendebat. Als het erbuiten valt, telt de motie niet meer. Mocht u een lange motie hebben, dan is het dus goed om te oefenen op snel praten. Maar dat gezegd hebbende, staat de heer Olger van Dijk al klaar, namens Nieuw Sociaal Contract.

De heer Olger van Dijk (NSC):

Dank, voorzitter. Ik ga me eraan houden. Ook dank aan de staatssecretaris voor de beantwoording van onze vragen uit het schriftelijke overleg, die we vanochtend mochten ontvangen. We willen een punt maken bij de Richtlijn Bodemmonitoring. Nieuw Sociaal Contract is de verkiezingen ingegaan met een realistisch verhaal over Europa. We moeten Europees regelen wat Europees moet, maar vooral ruimte laten voor lidstaten waar dat anders kan. Dit is voor het eerst regelgeving op het terrein van bodem. Het Nederlandse parlement is erg duidelijk geweest: dit is geen terrein waarvoor op Europees niveau regelgeving moet worden gemaakt. Er is een negatief subsidiariteitsoordeel gegeven. En wie schetst mijn verbazing? In de antwoorden lezen we terug dat de staatssecretaris weliswaar bereid is om melding te maken van dat negatieve subsidiariteitsoordeel, maar tegelijkertijd zal aangeven dat het kabinet dat negatieve oordeel van de Tweede Kamer niet deelt. Daarom de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Eerste en Tweede Kamer een negatief subsidiariteitsoordeel hebben gegeven over de Richtlijn Bodemmonitoring en dat dit per brief aan de Europese Commissie kenbaar is gemaakt;

constaterende dat tijdens de Milieuraad op 18 december een eerste beleidsdebat over dit voorstel is gepland;

overwegende dat bij bespreking van dit voorstel in de EU-landbouwcommissie meerdere landen hebben gewezen op de reasoned opinion met het negatieve subsidiariteitsoordeel van het Nederlandse parlement;

verzoekt de regering om het negatieve subsidiariteitsoordeel van de Eerste en Tweede Kamer te melden in de Milieuraad van 18 december en daar geen afstand van te nemen;

verzoekt tevens de regering te zoeken naar een bredere "blokkerende minderheid" van lidstaten ten aanzien van de Richtlijn Bodemmonitoring,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Olger van Dijk en Veltman.

Zij krijgt nr. 922 (21501-08).

Dank u wel voor uw inbreng namens Nieuw Sociaal Contract. We zijn bij de laatste spreker van de zijde van de Kamer. Dat is mevrouw Veltman namens de VVD.

Mevrouw Veltman (VVD):

Dank u, voorzitter. Goedemorgen allemaal. Afgelopen maandag hebben wij schriftelijke vragen mogen stellen over dit belangrijke thema. Voor de VVD was en is het belangrijk dat we waarde hechten aan het feit dat we met elkaar hebben gezegd dat deze richtlijn niet subsidiair is. Wij denken dat we dit beter zelf kunnen regelen, in ieder geval in heel grote mate.

Een halfuur voor dit debat hebben wij antwoorden op onze vragen gekregen. Nou zijn wij met een heel aantal nieuwe Kamerleden en ik kan u zeggen: ook al denk je wat te weten van een aantal dossiers, je weg erin vinden is heel ingewikkeld. Ik vind het dus erg jammer dat we nu pas een antwoord op die vragen hebben gekregen, hoewel ik er natuurlijk ook begrip voor heb dat het kort dag was. Dan lezen wij, voor zover ik dat dus heb kunnen doen, dat het kabinet het negatieve oordeel over die subsidiariteit — kunnen we dit zelf of niet? — van een meerderheid van deze Kamer eigenlijk naast zich neerlegt. Wat gaat het kabinet nu uitdragen? Ik neem aan dat de staatssecretaris het oordeel van de meerderheid gaat uitdragen. Hoe moet ik dit zien?

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Veltman, voor uw inbreng namens de VVD. U heeft helemaal gelijk: het was kort dag. Het is niet gebruikelijk, maar ik zeg in dit geval even ter verdediging van de staatssecretaris dat we dit debat per se deze week nog wilden. Het was dus even schipperen met de snelheid. Maar een halfuur van tevoren is echt heel erg kort. Dat ben ik helemaal met u eens.

Dat gezegd hebbende, kijk ik even naar de staatssecretaris. Is vijf minuten schorsing voordat we doorgaan voldoende? Ja, zie ik.

De vergadering wordt van 10.24 uur tot 10.33 uur geschorst.

De voorzitter:

We gaan verder met het tweeminutendebat Milieuraad op 18 december 2023. Ik was zojuist vergeten — mijn excuses daar nog voor — om de staatssecretaris welkom te heten. Dat doe ik bij dezen alsnog. Ik geef haar nu het woord voor de appreciatie van de moties, en wellicht nog voor de beantwoording van vragen.

Staatssecretaris Heijnen:

Hartelijk dank, voorzitter. Ik zal de moties even langslopen. De motie op stuk nr. 918 wil ik ontraden. De inzet is een genuanceerde benadering om de verbetering positief te waarderen, en niet om nog ongezonde bodems gezond te laten verklaren.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 918: ontraden.

Staatssecretaris Heijnen:

De motie op stuk nr. 919: ook ontraden. 11b-compensatie stelt Nederland voor een zeer grote uitdaging. Nederland heeft ook een woningbouwopgave en zit midden in een energietransitie. Ook daarvoor is ruimte nodig. Die kan niet een-op-een worden gecompenseerd.

De voorzitter:

Bij de motie op stuk nr. 919 noteren we: ontraden.

Staatssecretaris Heijnen:

De motie op stuk nr. 920: ontraden. Door het hoge fosfaatgehalte in Nederland is het simpelweg niet haalbaar.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 920: ook ontraden.

Staatssecretaris Heijnen:

De motie op stuk nr. 921 was een spreek-uitmotie, dus die neem ik ter kennisgeving aan.

De voorzitter:

Klopt, daar hoeft inderdaad geen oordeel op te komen.

Staatssecretaris Heijnen:

De motie op stuk nr. 922 wil ik graag combineren met het beantwoorden van de vraag van de VVD. Ik wil de motie ontraden omdat het kabinetsstandpunt is dat de doelen van de richtlijn wel heel erg belangrijk zijn. Het kabinet zal het standpunt van de Kamer melden, maar als je de doelen in Nederland wil halen, is het nou eenmaal heel belangrijk dat andere landen zich ook aan die Bodemrichtlijn en de bodemregels houden. Wij hebben zelf best wel hoge standaarden. Als er bijvoorbeeld in België of Duitsland, dus de ons omringende landen, niet aan die Bodemrichtlijn voldaan zou worden, dan gaan wij daar in Nederland ook problemen van ervaren. Dat is de reden waarom het kabinet de motie alsnog wil ontraden.

De voorzitter:

Dan noteren we ook bij de motie op stuk nr. 922: ontraden. Ik zie dat mevrouw Veltman van de VVD daar een vraag over heeft.

Mevrouw Veltman (VVD):

Ik begrijp uw redentatie wel, maar als een meerderheid van de Kamer een signaal heeft gegeven, dan ga je daar toch, denk ik, met een andere insteek naartoe. Dan draag je ook uit wat hier is gezegd, juist om op de inhoud nog verbeteringen aan de richtlijn te bewerkstelligen. Dus hoe moet ik dat dan zien?

Staatssecretaris Heijnen:

Als je verbetering wil bewerkstelligen en mee wil blijven praten, dan moet je natuurlijk ook constructief meedoen aan de discussie. Ik wil wel melden dat de Kamer in Nederland eigenlijk van mening is dat wij dat prima zelf zouden kunnen en dat andere landen dat ook zelf zouden moeten kunnen, maar aan de andere kant vinden wij wel dat het heel erg van belang is dat je hier afspraken over maakt in Europees verband zodat je je ook met z'n allen houdt aan die afspraken. Daar horen dan ook bepaalde dingen bij die wij nu niet wenselijk vinden. Dus daar zullen we ook met name op inzetten. Als je namelijk zou zeggen niet mee te willen doen, zet je jezelf daarmee een beetje buitenspel op de andere punten in de discussie.

De voorzitter:

Tot slot, kort, mevrouw Veltman.

Mevrouw Veltman (VVD):

Sluit de gedachte "wij doen niet mee" nou per se uit dat je ook nog steeds op inhoud die verbeteringen kunt gaan realiseren?

Staatssecretaris Heijnen:

Je kunt dan natuurlijk altijd aangeven dat je op bepaalde punten verbetering wil, maar het standpunt van het kabinet is dat het echt wenselijk is om ervoor te zorgen dat je die Bodemrichtlijn ook echt mede steunt, omdat wij er zelf ook nogal wat wijzigingen op hebben, maar uiteraard staat het de Kamer vrij om de motie in te dienen en dan zullen we die, als die een meerderheid behaalt, opnieuw bekijken.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan de heer Olger van Dijk van Nieuw Sociaal Contract over, naar ik aanneem, ook deze motie.

De heer Olger van Dijk (NSC):

Blij te horen dat de staatssecretaris in ieder geval die melding wil doen. Dat is natuurlijk het minste wat er kan gebeuren. Het gaat om iets wat zowel de Tweede Kamer als de Eerste Kamer hebben uitgesproken. Dit is geen regelgeving voor het Europese niveau. Waar het mij ook echt om gaat, zoals ook in de motie staat, is het volgende. Ik zou het, nog zacht uitgedrukt, heel merkwaardig vinden als de staatssecretaris die melding doet en vervolgens zou zeggen — want zo staat het toch in die beantwoording op pagina 10 — dat het kabinet dat oordeel niet deelt. Dus ik

wil echt expliciet van de staatssecretaris horen dat ze dat niet gaat zeggen in de Milieuraad en dat ze dus geen afstand gaat nemen van het oordeel van de Tweede Kamer.

Staatssecretaris Heijnen:

Ik ontraad op dit moment de motie, maar ik zal op het moment dat de motie in meerderheid wordt aangenomen, die morgen opnieuw bespreken met mijn collega's in het kabinet.

De voorzitter:

Dan mevrouw Teunissen van de Partij voor de Dieren, naar ik aanneem, over een andere motie.

Mevrouw Christine Teunissen (PvdD):

Ja, dat klopt. Ik heb een verhelderende vraag over mijn tweede motie, over het schrappen van artikel 11b uit de EU-Bodemrichtlijn. Ik hoor in het antwoord van de staatssecretaris eigenlijk: we hebben nu eenmaal niet genoeg ruimte om te compenseren en daarom schrappen we. Maar we hebben natuurlijk ook te voldoen aan natuurdoelstellingen en compensatie kan bijvoorbeeld ook door landbouwgronden natuurinclusiever te maken. Dus is dat wel meegewogen in het standpunt van het kabinet? Want daar zie ik niks van terug in de schriftelijke beantwoording.

Staatssecretaris Heijnen:

We hebben alle belangen nadrukkelijk meegewogen, maar er zijn grote opgaven in het kleine land dat wij hebben. Daarvoor moet je dus ook kijken hoe je op een slimme manier wel kunt voldoen aan zo veel mogelijk opgaven waar de bodem voor staat, maar we moeten ook de woningbouwopgave en de klimaatopgave invullen, wat de reden is waarom we de motie op dit moment willen ontraden.

De voorzitter:

Dank aan de staatssecretaris voor de beantwoording. Dan zijn we hiermee aan het eind gekomen van het tweeminutendebat Milieuraad op 18 december 2023.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Ik attendeer de leden erop dat er later vandaag nog stemmingen zijn over de moties die zijn ingediend. Dan schors ik nu voor een enkel moment, zodat wij om 10.45 uur de vergadering kunnen hervatten met het debat over de verkiezing van de Voorzitter van de Tweede Kamer.

De vergadering wordt van 10.39 uur tot 10.45 uur geschorst.